Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 101. Braşov, Sâmbătă, 6 (18) Maĭ 1895.

Ce facem?

(Articul final).

Membrii comitetului partea cea mai mare întemniţaţĭ, prin ordine ministeriale funcţionarea comitetului şi a partidului nostru naţional interdişă, regimul poliţienesc şi de spionagiu întrodus pretutindenĭ pe unde se găsesc Românĭ, prigonirĭ pe tóte cărările, terorism în culme...

Acésta este situaţia după procesul Memorandului.

Şi noi ce facem şi ce întreprindem, ca sĕ înfruntăm periculele ei?

Plângem mereu pe întemniţaţĭ şi privim cu mânile încrucişate la evoluţiunile diaristice ale celor, carĭ pretind a fi monopolisat nu numai încrederea comitetului întemniţat, déră şi dreptul esclusiv de a vorbi şi de a lucra în numele naţiunei, fără de a-o mai întreba şi fără de-a avé mandat dela ea.

Naţiunea póte fi liniştită, căcĭ are un organ „acreditat", care îngrijesce de tóte şi prepară marile „acţiunĭ" viitóre. Ce ne mai trebue partid, organisaţiă, disciplină, cluburĭ şi conferenţe, când avem cine sĕ stea de vorbă cu d'alde Jeszenszky, cine sĕ confereze şi sĕ pună la cale lucrurile cu d'alde Zichy, cine sĕ încheie alianţe şi sĕ ne representeze în întru şi în afară?

In starea tristă şi desolată, în care a ajuns partidul nostru naţional, nu póte fi nimic mai comod pentru aceştĭ ómenĭ, decât a se ascunde la spatele „comitetului întemniţat" şi a pretinde, că tot ce fac este făcut cu consimţĕmêntul lui, ca şi când întemniţaţii, chiar de ar voi, ar mai fi în stare sĕ înrîurescă asupra mersului lucrurilor.

Puţin le pasă, décă prin acéstă tactică folosesc orĭ strică mai mult causei partidului, décă uşuréză séu agravéză mai mult posiţiunea întemniţaţilor înşi-şĭ. Ajunge, că ea le servesce ca mijloc pentru a-şĭ afişa înaintea opiniunei publice calitatea de unicĭ şi indispensabilĭ depositarĭ ai sentimentului public şi ai încrederei naţionale.

Intemniţaţii au fost hărţuiţĭ până şi în certele şi intrigele cele mai păcătóse, aţîtate de aceştĭ ómenĭ. Sub firma întemniţaţilor au purtat ei cu invective personale, cu suspiţionările şi calumniările cele mai nefundate şi ticălóse, o campaniă desperată spre a discredita tóte elementele independente din sînul partidului, spre a paralisa conlucrarea diarelor naţionale şi concentrarea forţelor nóstre.

Simţindu-se într'o posiţiă necontrolabilă, ei n'au ţinut sémă nicĭ de admoniările nóstre, nicĭ de cele ale comitetului însu-şĭ, cum avurăm ocasiune a ne convinge din casul de flagrantă călcare a bunei cuviinţe şi a disciplinei faţă cu preşedintele întemniţat. Şi-au construit formula, că representă vocea „comitetului întemniţat şi a ómenilor, carĭ obosesc pentru ducerea mai departe a lucrării lui", şi merg orbiş înainte pe calea prăpăstiósă, pe care au apucat.

Ii favoriséză şi împrejurarea tristă, că Sibiiul, sediul comitetului, este cuibul intrigelor păcătóse, ce se ţes de un lung şir de anĭ în sînul nostru şi sunt fĕtul pasiunilor personale, ce bântuie adĭ cu o forţă, care se măresce în proporţiă cu slăbirea luptei nóstre din timpul din urmă.

Ast-fel pentru a monopolisa tótă conducerea în interesul clicei lor, aceste elemente s'au străduit sĕ paraliseze orĭ-ce încercare de organisare seriósă în lupta nóstră constituţională şi în mod sistematic au rĕcit acel control, pe care o opiniune publică tréză şi consciă de demnitatea naţională trebue sĕ-l esercite făr' de nicĭ o consideraţiă şi fără de milă faţă cu aceia, carĭ se presentă ca conducĕtorĭ ai naţiunei, mai ales atuncĭ, când aceştia fac esperimente peste esperimente, carĭ de carĭ mai ciudate, şi se jócă de-a mâţa órbă cu cele mai marĭ şi mai grave cestiunĭ în detrimentul şi cu compromisiunea causei.

Până când tot aşa? Până când sĕ mai tolerăm acéstă anarchică stare de lucrurĭ în mijlocul nostru?

Pe aripile însufleţirei naţionale, fructul unei munce necurmate şi plină de jertfe şi abnegaţiune a trei generaţii, s'a ridicat causa nóstră, cu tóte lovirile şi persecuţiunile, orĭ tocmai prin aceste, la o cestiune generală la noi şi peste Carpaţĭ, ba a început prin interesul, ce l'a deşteptat şi în străinătate, sĕ ia un caracter internaţional; procesul Memorandului, inaugurat cu-o manifestaţiă atât de impuitóre a consciinţei naţionale din partea ţĕrănimei nóstre, a deşteptat şi mai mult interesul şi simpatiile lumei culte pentru causa nóstră. Şi étă că prin incapacitatea unor ómenĭ, carĭ fără mandat dela naţiune s'au încumetat a lua în mână frînele conducerei partidului, în numai am fost aduşĭ acolo, încât suntem în pericul a pierde tot câştigul moral, dobêndit cu atâtea jertfe, ci am lăsat ca duşmanii causei nóstre sĕ ne încunjure c'un brêu de fer, fără de a face până acuma nicĭ cea mai mică încercare de a'l sparge.

Cumcă o astfel de stare de lucrurĭ nu mai e permis sĕ dăinuéscă nicĭ un minut, décă este ca causa nóstră sĕ nu sufere cea mai gravă înfrângere, trebue sĕ fiă clar şi învederat pentru fiă-cine, care are simţ şi pricepere.

Este cea mai imperiósă şi urgentă necesitate sĕ se restabiléscă cu o di mai înainte disciplina sdruncinată în sînul partidului nostru, precum şi echilibrul între forţele, de carĭ dispune, şi sĕ se încépă lucrarea de apĕrare şi de salvare a organisaţiei lui, fără de care continuarea luptei nóstre legale şi constituţionale este cu neputinţă.

Am vĕdut din cele premerse ce facem în timpurile critice de faţă pentru a paralisa lovirile şi persecuţiunile contrarilor neamului nostru. Cu cestiunea ardentă ce trebue sĕ facem ca sĕ scăpăm de situaţiunea desolată de adĭ, ne vom ocupa într'un deosebit articul.

Instalarea noului Metropolit. Din Blaşiu ni-se scrie, că erĭ a sosit acolo înscinţarea *oficiósă*, că instalarea Escelenţei Sale noului Metropolit, *Dr. Victor Mihalyi de Apsa*, se va face **în 26 Mai n. c.** Scaunul apostolic va fi representat la instalare prin I. P. S. S. *Mihail Pavel*, episcopul Oradiei-marĭ. Representant al guvernului încă nu se scie cine va fi. Scirea, ni-se spune, a produs în Blaşiu mare bucuriă.

Crisa.

Crisa continuă încă a preocupa cercurile politice şi diaristica din monarchiă. Se lăţesc dilnic diferite versiunĭ şi părerĭ în formă concretă, pentru ca a doua di se cadă o ploiă de desminţirĭ.

Aşa s'a întêmplat şi cu versiunea despre rechiămare nunciului Agliardi. Indoiala, ce s'a esprimat din diferite părţĭ asupra acestei scirĭ aduse de *„Pester Lloyd"*, a avut temeiu, căcĭ cuma însăşĭ *Cancelaria telegrafică* cesaro şi reg. din Viena desminte în mod categoric acéstă scire. Dér o desminte însaşĭ oficiósa *„Fremdenblatt"*, be chiar şi nunciul *Agliadi* într'o telegramă adresată contelui Geza *Szapáry*. Étă cuprinsul acestei telegrame.

„Tóte publicaţiunile despre rechiămarea mea în Roma sunt neadevĕrurĭ tendenţiose. Evenimentele din dilele din urmă au întărit

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Din capitala Chinei.

Daspre *Peking* stă scris în geografii, că este „Londra" Chinei şi că are *şése milióne* de locuitorĭ. Lumea din afară însĕ scie fórte puţin despre obiceiurile locuitorilor şi despre viaţa socială din *Peking.*

Se dice, de pildă, despre clima acestui mare oraş, că timp de şése lunĭ căldura e tropică, şi mult se miră cei ce cred acésta. Rătăcesc însĕ. In Peking tocmai aşa este iérnă, ca şi la noi, iérnă, care în privinţa frigului sémĕnă cu iernile din ţĕrile nordice. Frigul ţine de pe la mijlocul lui Noemvre până la finea lui Martie, tocmai aşa ca sub cerul ordinar al Europei.

Iarna din Peking o folosesc „gigerli" mandarinĭ de frunte şi patinéză, ca şi la noi. Până acum erau cunoscute numai patinele de lemn de moda veche; în iarna trecută însĕ un comerciant întreprindĕtor a comandat *halifax* şi acum damele chineze se rógă către „Budha Halifax" pentru ghiaţă luciósă şi netedă. Pe lacurile din jurul Pekingului e viéţă fórte viuă iarna. Au şi o galeriă de patinat după modelul „Pole du Nord" din Paris, unde după amedile senine de iérnă îşĭ petrece high-life-ul din Peking.

Cam pe la anul nou cade şi nea şi Pekingienii obicĭnuesc săniatul; sportul acesta însĕ nu e tocmai aşa de desvoltat, ca patinatul, de-órece zăpada ţine numai câte 3—4 dile. Când însĕ fac plimbărĭ cu sănii, ei desvóltă o nespus de mare pompă. Sania câte-unui mandarin bogat plătesce comorĭ. Caii sunt acoperiţĭ cu piei de tigri şi hamurile sunt împodobite cu diamante veritabile. Visitiul-cazac este îmbrăcat în caftan de catifea, şi mandarinul, care şéde în saniă e învĕlit în blană, ce plătesce cât o moşiă mai de-a doua mână.

Cu atât mai rĕu însĕ îi merge în China clasei sĕrace în timp de iarnă. Ómenii sĕracĭ se susţin prin muncă grea şi amară. Stradele uriaşei capitale sunt indesuite de diminéţa până séra cu ómenĭ, carĭ se ocupă şi primesc orĭ ce fel de lucru. Se îmbie a duce calibalîcurĭ, a tăia lemne, a duce apă din isvórĕle calde; se angajéză servitorĭ provisorii, bucătarĭ, ba cel ce scie puţin sĕ scrie îşĭ ia un scaun, şéde pe el, îşĭ pune o masă înainte-i, îşĭ desface cortul deasupra capului, şi se îmbie a scrie epistole, contracte şi alte astfel de lucrărĭ scripturistice.

Cel mai bine o au birjarii, carĭ ocupă cu trăsurile lor cele 16 porţĭ ale Pekingului. Sunt nisce trăsurĭ micĭ caracteristice, cu dóuĕ róte, asĕmĕnându-se troicelor de pe la noi, carĭ duc posta dela o localitate la alta, şi carĭ erau în modă încă pe timpul înţeleptului împĕrat Confucius. Mandarinii nu pré folosesc aceste trăsurĭ de chirie, şi cel ce n'are trăsura lui, umblă călare pe stradele oraşului.

Pe cal se află o şea de lemn înaltă şi ascuţită, şi călăreţul chinez şedênd pe cal are aspectul, ca şi când şi-ar fi pus picióre[le] pe umerĭ.

Pe stradele Pekingului de altfel se pot vedé şi o mulţime de catârĭ, fórte scumpĭ, de soiu nobil. Mulţĭ chinezĭ prefer a călări mai bine pe catârĭ, decât pe caii, carĭ, deu, nu prea au formă frumósă.

Chinezul şi Japonezul nu se ridică cu trupul în şea; el şéde ca împlântat în ea şi se lasă a fi scuturat de cal, nefăcênd nicĭ o mişcare, ca un sac de făină!

In China sunt terra incognita drumurile de ţéră. Décă ogaşia drumului este fórte adêncă, orĭ calea e gronţurósă tare, aşa încât şi sufletul îl scóte călĕtorului, atuncĭ birjarul mână simplu pe calea laterală, în care cas are necesitate de cunoscinţe topografice fórte bune, căcĭ altfel dă în bălţĭ, a căror adêncime fără fund l'ar înghiţi cu cai cu tot. Pentru un europén aceste călĕtorii sunt înfiorătóre, căcĭ orĭ trăsura îl scutură de mórte, orĭ îl ameninţă pericolul de a-se potopi în vre-o mocirlă.

Interesantă este aşa numita *tabĕră-mongolă*, care-şĭ petrece dilele afară de zidurile Pekingului. Aceştĭ semi-sĕlbatecĭ sunt iarna transportorii cărnei pentru uriaşul oraş. Ei transportă în stare îngheţată tot felul de carne în oraş. Carnea este de obiceiu bună, sunt însĕ casurĭ, că ea adese-orĭ capĕtă miros de cămilă, pe spatele căreia se transportă timp mai îndelungat. Europenii n'o pot mânca de loc. Acest miros de cămilă este atât de intensiv, încât nu póte fi depărtat nicĭ prin fierbere, nicĭ prin frigere.

Intre Mongol şi Mandju este o singură deosebire. Mandju se spală cel puţin odată în an, Mongolul nicĭ odată.

Mongolii au venit odinióră în numĕr de mai multe sute călărĭ, ca sĕ apere Pekingul şi sĕ mântuéscă tronul de bălaur, contra poftei de cucerire a vecinului japonez. Ca soldaţĭ, ei sunt fórte bunĭ, însĕ numai în privinţa curagiului personal, căcĭ alt-fel sunt lipsiţĭ de orĭ-ce inteligenţă. Ei nicĭ odată n'au putut fi instruaţĭ în armele

şi mai mult poziţia mea, atât în Roma, cât şi la Burg.“

Va să ḑică o păcătósă scornitură a fost comunicatul lui „Pester Lloyd“ despre rechiămarea nunciului, scornitură făcută cu scop, de-a face opiniă publică pentru guvern, tocmai în ḑilele, când camera magnaţilor desbătea asupra proiectelor bisericescĭ. Apucătura acésta s'a făcut póte şi cu scop, de-a salva posiţia lui Bánffy faţă cu interpelaţiile lui Helfy şi Ugron.

Acum din nou altă apucătură. *„Neue Freie Presse“*, ḑiar, ce stă în serviciul guvernului unguresc, susţine cu obstinaţiă scirea, că contele *Kálnoky* şi-a dat dimisia, motivându-o cu aceea, că ar fi primejdios pentru monarchiă, décă ministrul de esterne ar cădé în delegaţiunĭ. Monarchul a recunoscut — ḑice-se — corectitatea argumentaţiunei, însĕ n'a primit încă formal dimisia lui Kálnoky; se crede însĕ, că acésta s'ar întêmpla peste câte-va ḑile.

Din Viena se anunţă, că contele *Goluchovszki* Agenor a sosit alaltaierĭ diminéţă din Lemberg la Viena. Se ḑice, că Goluchovszki a fost chiămat de Kálnoky, la dorinţa monarchului. Chiămarea acésta se aduce în legătură cu dimisia lui Kálnoky dimisiă combătută, ca neadevĕrată, din diferite părţĭ.

De altfel br. Bánffy a tuns'o érăşĭ către Viena, ca sĕ-şĭ mai încerce odată norocul. Până ierĭ n'a fost primit încă de Majestatea Sa, se crede însĕ, că aḑi v'a fi primit şi că se va reîntórce cu faţă veselă dela Curtea împĕrătéscă. Se ḑice, că br. Josika a pregătit calea pentru Bánffy, şi că s'au pregătit deja documentele referitóre la resolvarea crisei: *autograful prea înalt către Bánffy, în care i-se esprimă încredere din partea monarchului, şi textul comunicatului, ce se va publica în „Pol. Corr.“*

*

„N. Fr. Presse“ primesce din Roma următórea telegramă cu data de 15 Maiŭ:

In Vatican îşĭ dau silinţa, ca *posiţia nunciului sĕ fiă întărită.* Din partea contelui Kálnoky, *n'a sosit până acum nicĭ un fel de reclamaţiune.* Situaţiunea se privesce aicĭ, ca deosebit de seriósă şi toţĭ sunt de acord în părerea, că afacerea se va desvolta în urmările eĭ în *conflicte grave.* Politicii intransingenţĭ, carĭ sunt duşmanii triplei alianţe, cred, că conflictul va influinţa şi asupra raporturilor de drept ale monarchieĭ şi a posiţieĭ sale înafară, şi deja ei se bucură, că *şĭ-au ajuns scopul.* Majoritatea cardinalilor însĕ, carĭ nu sunt prietenii politiceĭ, ar voi o soluţiune pacĭnică, ceea ce cred, că s'ar puté ajunge prin *numirea lui Agliardi de cardinal.*

Treĭ dintre cardinalĭ s'au oferit de-a visita colectiv pe Papa şi de-al face atent la pericolul, ce se póte nasce din politica intransigentă a Vaticanului. Nu se póte scí, că ce urmări va avé acest pas; se crede însĕ, că diplomaţia austro-ungară n'ar avé o problemă aşa de grea întru ajungerea unei pacĭnice soluţiunĭ.

Ministrul-preşedinte *Crispi* a întrebat de-o capacitate financiară din Roma, că are vre-o scire îmbucurătóre asupra resolvării conflictului Kálnoky-Bánffy. Când a primit rĕspuns negativ, şĭ-a esprimat îngrijirile asupra *urmărilor păgubitóre,* décă nu se vor împăca lucrurile.

Denunciarea ca maximă de guvernare.

Sub acest titlu un ḑiar slav din Viena scrie un articol de fórte mare interes, pe care îl reproducem acĭ:

Asupra Maghiarieĭ şi viitorului eĭ póte omul sĕ facă tot feliul de contemplaţiunĭ, dér nicĭ una dintre aceste nu posedă atâta îndreptăţire politică, ca şi aceea asupra aptitudineĭ politice a partidelor de-a conduce sorţile popórelor din câmpiile Panoniei. Organisarea de astăḑĭ a statului ungar, în înţelesul strîns al cuvêntului este un — esperiment. Faptul acesta nu-l póte combate nicĭ un om: este un esperiment pentru Austria, un esperiment pentru Ungaria şi naţionalităţile sale, un esperiment pentru Europa de mijloc; şi în faptul, cum vor resolva Maghiarii acest esperiment, zace rĕspunsul la întrebarea, ce formă va lua în proximul deceniu configuraţiunea ţĕrilor de lângă Dunărea de jos.

Istoria mai nouă nu-i cunósce pe Maghiarĭ ca element, ce póte forma un stat. E drept, că ei de sute de anĭ sunt legaţĭ acum de coróna boemă, acum de casa habsburgică, dér istoria lor, în partea întâi, ne presintă un şir necurmat de lupte cu Turcii şi lupte revoluţionare, ér în partea a doua ea constă numai din indicarea de stărĭ interne esceptionale, carĭ mai mult séu mai puţin tóte urmăresc un singur scop: „De-a ţiné în frêu Ungaria“.

Numai în anul 1848 apucară Maghiarii, în mod independent, frânele conducerei asupra corónei sf. Ştefan, pe carĭ însĕ le manuară atât de cu puţină dibăciă, încât după un an se aruncară nu numai pe sine, ci aruncară şi întrégă Austria în cel mai vitreg absolutism.

Insĕ anul 1848 este un an de confusiune al popórelor; cine a greşit atuncĭ, faţă cu acela trebue sĕ aibă omul consideraţiunĭ, şi pentru aceea ar fi greşit, décă omul din episoda aceea ar conchide la necapabilitatea politicianilor maghiarĭ de-a conduce un conglomerat de popóre atât de curios. Insĕ Maghiarii nu furibundară numai contra dinastiei, ci ei se scăldară şi în sângele popórelor slave, române şi germane, şi în acésta zace nebunia unui stat tinĕr. Abia crescut din faşele politice, el deja credu, că are destulă putere şi destoinicĭă, de-a sugruma libertatea şi proprietatea naţională a altora. Mâna istorieĭ popórelor, care pedepsesce, cădu însĕ greu asupra Maghiarilor, şi pentru nebunia lor ei trebuiră sĕ sufere timp de ḑece anĭ un guvern militar şi birocratic, şi în 1860 promiseră, că odată păţiţĭ, de acum înainte vor merge pe calea înţelepciunei politice. Şi li-se dĕdu credĕmênt, deórece omul îşĭ gândesce, că mintea sănĕtósă în fine totuşĭ trebue sĕ învingă, şi nimenĭ, cu atâta mai puţin un popor, nu voiesce cu puterea sĕ se arunce orb şi surd într'un abis.

Aci numitul ḑiar spune apoi că pe basa acestei încrederĭ şi în scopul de a se face un *esperiment politic,* se încheiă cu Maghiarii pactul dela 1867. Insĕ ce dovediră Maghiarii? Şi aci ḑiarul continuă ast-fel:

Lăsăm la o parte cestiunile economice ale Ungarieĭ, deórece sunt bine cunoscute, şi starea lor tristă o recunósce chiar şi guvernul. Dér ce intenţionéză ei, în ţéra acésta frământată de crise necontenite, cu persecuţiunile naţionalităţilor ca la 1848? Séu au pierdut politicianiĭ şi publiciştiĭ maghiarĭ tot tactul politic, aşa cât nu le bat la urechĭ orgiile persecuţiunei naţionalităţilor? Cred ei, că lumea dincolo de Leitha e bătută cu cuie?

Incă nu s'a mistuit cestiunea oribilă cu Românii, încă ne sună în urechĭ scandalul cu congresul sêrbesc, şi deja toţĭ Slovacii sunt denunţaţĭ, că ar fi panslaviştĭ. Denunciare în Nord, denunciare în Sud, denunciare în Ost şi Vest, denunciare în parlament şi în pressă, acésta este înţelepciunea de stat maghiară! Incătrău mână cercurile conducĕtóre din Pesta? Bancrot financiar, persecuţiunea şi asuprirea Românilor, Slovacilor, Sêrbilor şi a Croaţilor este resultatul autonomieĭ unui stat plin de sperante. Nu mai esistă nicĭ un bărbat de stat, nicĭ un publicist în Pesta, care sĕ astupe gurile prigonitorilor din tabĕra şovinismului turbat, şi care sĕ-i învéţe, că Maghiaria numai aşa va avé viitor, décă îşĭ va da silinţa sĕ atragă naţionalităţile şi nu sĕ le respingă?

Cercurile politice din Pesta au câţĭ-va intriganţĭ ambiţioşĭ în mijlocul lor, carĭ ies când cu o bombă, când cu alta la ivélă. Acolo zace rĕul şi nu la naţionalităţĭ, carĭ au dreptul, de a-şĭ apĕra esistenţa naţională.

Statul, care nu are încredere în puterea sa proprie, care după tótă pĕtra mirósă comploturĭ, care tot-déuna e gata sĕ priméscă şi sĕ promoveze denunciaţiunĭ de tot soiul, care nu se încrede în legile şi instituţiunile sale, ci numai în puterea sa fisică, nu trebue sĕ se mire, décă fără Solferino şi Königgraetz va ajunge chiar acolo, unde alţii cu Solferino şi Königgraetz au ajuns mai înainte. Pentru Maghiarĭ este înzadar scrisă istoria.

CRONICA POLITICĂ.

— 5 (17) Mai.

Deputatul frances Abbé *Lemyre,* care de curênd fû primit în audienţă de către *Papa,* declară unui interviewator dela ḑiarul *„Libre Parole“*, că Papa a fost fórte indignat asupra votăreĭ legeĭ privitóre la **punerea la dare a ordurilor.** El voi sĕ rupă numai decât legăturile cu Francia, şi numai din considerare faţă cu interesele scólelor din Orient şi faţă cu diferite misiunĭ, n'a rechiămat pe nunciul din Paris. Lemyre ḑice, că Papa nu şi-a putut reţiné lacrimele, ḑicênd, că guvernul frances e nemulţămitor faţă de st. Scaun, cu tóte că el şi-a dat tóte silinţele pentru de-a nutri raporturĭ prietinescĭ între clerul din Francia şi între guvernul frances.

*

Guvernul engles a cerut satisfacţiă dela cabinetul din Paris pentru intrarea ilegală a două **espediţiunĭ francese**, sub conducerea majorului *Decoeur* şi a guvernorului din Dahomey, *Ballot,* în teritorul privelegiat regesc al Compagniei dela Niger. Guvernul frances până acum încă n'a dat nicĭ un rĕspuns direct, se crede însĕ, că cabinetele din Londra şi Paris vor aplana pe cale pacinică acéstă cestiune.

*

Diarul rusesc *„Birzevija Vedomosti“* pubicând un articol asupra **cestiunei scólelor poporale în Rusia,** dă următórele date statistice interesante: In Saxonia cad tot pe câte 1000 de locuitorĭ 182 de scolarĭ, carĭ frecuentéză scóle poporalĭ; în Prusia 172; în Elveţia 160; în Bavaria 158; în Şvedia 157; în Anglia 153; în Austro-Ungaria 146; în Francia 97; în Finlanda 89, în Italia 72; în Bulgaria 66; în Serbia 62; în Rumelia ostică 57; în Grecia 50; şi în Rusia numaĭ 20. Decĭ numitul ḑiar, accentuând aceste cifre, pledéză pentru introducerea obligamentului de-a frecuenta scóla în Rusia.

SCIRILE ḐILEI.

5 (17) Maiu.

Uneltirĭ în contra studenţilor românĭ. Fóia ungurésca din loc, „Brassoi Lapok“, cu data de 14 Mai publică următórea scire: „Alaltă-séră pe la órele 8, studenţiĭ românĭ au serbat preséra de 1 Mai şi pe stradele din Scheiŭ au cântat în corpore imnul *„Ebredj román, most az idö“* (Sic! Vré sĕ ḑică: „Deşteptă-te Române“) cu modificarea, că: *nu ne vom lăsa, până va mai esista un câne de Maghiar.* Un public numĕros şi fórte mulţĭ inteligenţĭ românĭ au privit, respective au ascultat acéstă miserabilă agitare fără nicĭ o observare şi fără de a-i face atenţĭ la urmărĭ“. — Acésta este scirea fóieĭ unguresci. Suntem informaţĭ din isvorul cel mai competent, că totul se reduce la o scornitură rĕutăciósă şi condamnabilă, deórece *nimic din cele ḑise despre studenţiĭ românĭ nu este adevĕrat.* Se ḑice însĕ, că în presĕra de 1 Mai st. v., când studenţii, după vechiul obiceiu, încunjuraseră gimnasiul român, cântând obicinuitele lor cântece studenţescĭ, cine-va din mulţimea plebei adunată pe stradă sĕ fi schimosit textul unui vers, ḑicênd „barbarii de Maghiarĭ“, în loc de „barbarii de tiranĭ“. La tótă întêmplarea, fóia ungurésca ar fi trebuit sĕ caute a se informa mai bine despre starea lucrului, ér nu sĕ grăbéscă, a se face „interesantă“ prin publicarea unei scirĭ atât de tendenţióse şi false, ca acésta.

—o—

Monarchul austriac mareşal prusian. Alaltăerĭ predete prinţul german Albrecht, în fruntea deputaţiuneĭ militare prusiane, toiagul de mareşal prusian Majestăţii Sale monarchului austriac. Actul predăreĭ se săvêrşi în sala de audienţe din Hofburg.

—o—

Nunciul către Vaszary. Nunciul papal *Agliardi* a felicitat printr'o telegramă pe primatele Vaszary pentru vorbirea, ce a ţinut'o în camera magnaţilor în şedinţa de Marţĭ. Telegrama i-s'a înmânat primatelui în sala de desbaterĭ a camereĭ.

—o—

Preoţĭ contra partideĭ poporale. Diarul „Pesti Naplo“ i-se anunţă din Becicherecul mare, că decanatul rom. cat. din comitatul Torontal a desbătut într'o adunare ţinută în 14 l. c. rescriptul contelui Ferdinand Zichy, în care acesta provócă clerul, ca sĕ se alăture la agitaţiunea făcută în favorul partideĭ poporale. Adunarea hotărî, *sĕ nu se amestece în politică,* şi de aceea nicĭ nu dădu rĕspuns la scrisórea luĭ Zichy.

—o—

Despre preotul Eminescu. In tipografia „Aurora“ A. Todoran din Gherla a apărut în ungureşce: *„Eminescu, viéţa şi operele lui“*, de *Ilie Cristea.* O broşură de 77 pag. tipărită elegant.

—o—

Oficiul postal din loc face cunoscut că scrisorile, carĭ după plecarea trenuluĭ de persóne nr. 505 se aruncă în cutia dela postă până la $9^1/_2$ óre séra, séu se predau la oficiul telegrafic ca scrisorĭ recomandate până la 9 óre séra, de cumva acele scrisorĭ au sĕ mérgă maĭ departe de gara dela Teuş (pe linia Teuş-Alba-Iulia-Arad-Budapesta şi Teuş-Cluşiu-Oradea-mare-Budapesta), cu inceputul ḑileĭ de 20 Mai n. c. *se vor trimite cu trenul accelerat* nr. 601.

—o—

Representaţiune dioramică. Mâne (Sâmbătă) séra se va da o representaţiune dioramică, adecă espunerea de tablourĭ colosale cu ajutorul lumineĭ electrice, în sala de concerte din loc. Inceputul la 8 óre.

—o—

Un prânḑ uriaş. Prânḑul ce-l va da împăratul german Wilhelm cu ocasiunea serbărilor dela Kiel, va costa 100.000 marce. Cu arangiarea prânḑului, ce se va servi în Holtenau, e încredinţat furnisorul curţii imperiale din Berlin, Borchard, şi va fi servit pentru 1000—1200 persóne. Oficiul de marină s'a angagiat sĕ construeze treĭ bucătăriĭ cu un inventariu de aramă, şi sĕ transporteze mesele şi scaunele trebuinciόse. Reuniunea bucătarilor din Berlin va pune la disposiţiunea 2 bucătarĭ-şefĭ şi 42 bucătarĭ ordinarĭ. Băeţii de serviciu vor fi recrutaţĭ din pedestrimea aflătóre în Kiel. Pentru fiă-care óspe e calculată o sumă de 100 marce.

—o—

Băncĭ unguresci printre Românĭ. „Hazánk“ împărtăşesce cu multă bucuriă scirea, că băncile unguresci continuă de-a lua întinderĭ tot maĭ marĭ. In comitatul Turda-Arieş s'au înfiinţat încă treĭ băncĭ pentru 8 comune, maĭ ales prin stăruinţa fisolgăbirăuluĭ Betegh din M.-Ludoş. La 17 Aprilie s'a înfiinţat o bancă în *Varfaleu* şi *Racoşul de Arieş,* la care s'au inscris 61 membri cu 37 cuote. Aicĭ banca s'a înfiinţat pe timp de 20 anĭ. La 18 Aprilie

moderne, nicĭ n'au putut sĕ-i facă a înţelege măcar elementele strategieĭ. Ei sunt sĕlbatecĭ şi curagioşĭ, cum a fost strămoşul lor Dsingiskan; astăḑĭ însĕ nu potĭ purta rĕsboiu numai cu curagiul personal.

Peking are multe palate pompóse şi sunt acolo grădinĭ classice umbróse, arangiate după model frances şi engles de Chinesii avuţĭ. Şi viceversa, sunt strade înguste, părăsite şi negligiate, unde în locuinţe indesuite îşĭ chinuesc viéţa atâtea milióne de ómenĭ.

In vecinătatea faimóselor ziduri chineze, se înalţă palatul „fiului sórelui,“ domnitorul „împĕrăţieĭ cerurilor“. De jur împrejur are un parc minunat, ér de după verdéţa bogată a bradilor apar strălucitóre vêrfurile aurite, zidurile de marmoră.

Domnitorul de aḑi al „imperiului ceresc“ şi-a arangiat palatul în stil de tot europén, ér odaia de lucru îi este întocmită după cea a principelui de Wales.

O interesantă reminiscenţă a zidurilor chineze sunt şi cele 32 turnurĭ de pază, carĭ erau considerate de forturĭ imposibil de cucerit, pe timpul când se foloseau arcurile. Aḑi însĕ sunt absolut nefolositóre, aşa că, décă Micado japonez a ajuns sub zidurile Pekingului, oraşul ar fi nevoit sĕ-i deschidă cele 16 porţĭ.

s'a înființat o bancă în *Sângeorgiul Trăscăului* pe 50 de anî, cu 171 membri și 260 cuote; la 19 Aprilie s'a înființat o bancă pentru comunele *Sânger*, *Budiu*, *Chimitelnic*, *Sôcal* și *Tăurenî* cu 79 membri și 220 cuote. In direcțiunea acestei băncî sunt 11 membri, între carî vedem, că s'au rĕtăcit și următorii Românî: Victor *Stoica*, Juliu *Deac* (preot), Ion *Luca* a Iustinii, Dănilă *Cipoian* și Simeon *Hădărean*. In comitatul Têrnavei micî s'a înființat la 22 Aprilie o bancă pentru comunele: *Șmir*, *Minaș*, *Șaroș*, *Giacoș* și *Jdicî*, pe 25 anî cu 46 membri și 167 cuote. Acéstă bancă s'a înființat, cum dice „Hazánk", *la inițiativa „bravului preot român George Șerban"*. Intre 5 membri din direcțiune sunt și vre-o trei Românî. Altă bancă s'a înființat la 23 Aprilie în comuna *Torniu* din comit. Cianad, cu 140 membri și 226 cuote.

Băncile nóstre în fața „Központihitel szövetkezet"-ului.

Dăm loc următórei corespondențe, la care ocasional vom mai reveni:

Cu ochi de Argus observă antagoniștii noștri tóte acțiunile nóstre, și orî unde vĕd numai óre-care înaintare, caută a ne pune pedecî, décă nu ne pot strica de tot. Așa o pățim acum și cu băncile. Nu le pot suferi înaintarea; de aceea încă de de mult caută căî și mijlóce a-le paralisa. Incă înainte de răsărirea asociațiunei numite: *„Központi hitelintézeti szövetkezet"*, când adecă se plămădea, anunțau diarele unguresci, óre cum cu bucuriă profetică, că dilele băncilor nóstre sunt numĕrate, de óre-ce, după calculii lor, pot predice matematicesce, că în un numĕr óre-care de anî nu se va mai alege nimic din ele, ci se vor ruina și nimici. Aste predicerî anticipate le susțineau ei în vederea resultatelor, ce le aștéptă dela acțiunea szövetkezeturilor prin comune.

Diaristica nóstră încă s'a ocupat de aceste asociații de împrumut comunale, înființate printre Românî, și îndémnă:

1) a ne abține necondiționat dela ele, și

2) a înființa asociațiile nóstre de împrumut române.

Décă luăm însĕ în considerare data când s'au înființat acele băncî comunale printre Românî de oparte, éră de altă parte data când a tractat diaristica nóstră despre ele, apoi ne convingem, că este un interval bunișor la mijloc, în care au avut timp îndestulitor de a atrage, ca membrii, pe mulțî din ai noștri, mai ales, că ei au lucrat în secret, pe nesciute, de óre-ce nu și-au fost trădat planul, că cum îșî cugetă ei de a ne strica băncile nóstre; așa că ai noștri când au aflat despre ele, atuncî mulțî erau prinșî în mrejile lor și mulțî au fost și plătit taxe de înscriere și de membri. Aci este cestiunea delicată, căcî retrăgêndu-ne, o sĕ avem perderî, și asta nu o dic de persóna mea, ci de Românî în genere, ba sunt unii, carî nicî nu vréu a se retrage spre a suferi perderî, ci dic, ca sĕ rĕmână membri în decurs de 5 anî, după cum prescriu statutele.

Se nasce mai departe întrebarea, că óre este bine a-se retrage inteligința de pretutindenea și a lăsa poporul pe mânile celor de alt ném? Aci așî voi eu o lămurire! Cumcă la tot casul, adecă și de vom rĕmâné, și de ne vom subtrage dela participarea la ele, o sĕ avem perderî óre carî, asta o prevede orî și care, căcî scopul pentru care s'au creat, a fost de-a ne trage pe sfóră, însĕ după părerea mea tot nu póte fi așa de mare perderea, după cum póte și-au calculat'o antagonistii noștri în *fides hungarica* lor.

Chiar de s'ar retrage inteligința de pretutindenea din szövetkezeturî, ba chiar de i-ar succede la moment a abate și pe popor de a participa la ele, cu timpul tot nu vor puté ținea poporul de a nu se face membrii la ele, căcî vĕdênd de o parte ieftinătatea banilor (%) de altă parte apropierea băncilor, prin ce 'șî cruță țĕranul și timp și ostenelî, cu timpul tot vor participa, ca membrii, căcî omenimea nisuesce tot-déuna la ce este mai ușor.

Părerea mea însĕ ar fi, ca și noi sĕ urmăm chiar pe acelea-șî căi și sĕ ne folosim éră-șî de acelea-șî mijlóce, după cum o fac și ei — și adecă sĕ mĕ esplic.

Băncile nóstre, de regulă sunt la centre prin cetățî. Spre a lua țĕranul împrumut, are lipsă sĕ se presenteze în persónă cu un girant. Asta pretinde timp și spese. Déră și pe lângă acestea, în cele mai multe casurî încă are lipsă de recomandărî.

Spre a face recomandările, băncile se folosesc de agențî, cărora le acórdă unele competințe, carî încă măresc %, ba se află și agențî de aceia, carî nu se mulțumesc cu competințele, ce li-le încasséză institutul și în ast-fel de casurî banii devin și mai scumpî. Și apoi mai vine încă, că în multe comune nu au de loc băncile agențî, deși mai nicî o comună nu este unde nu ar fi lipsă de a se acorda împrumuturî. In asemenea casurî banca nu scie unde este cel lipsit, éră cel lipsit ne avênd cunoscuțî la bancă este silit a se da pe mâna vre-unui cămătar, care-l stórce după plac!

Decî aci ar fi de făcut aceea, ce au făcut Ungurii cu Központihitelszövetkezet-ul lor. Sĕ se formeze din fiă-care bancă câte-o *centrală*, avênd în locul agenților, *filiale comunale*, cărora sĕ le acórde 2% după cum face și Központ-ul unguresc. Fiă-care centrală sĕ-șî facă raionul ei, în care sĕ i-se estindă activitatea.

Atuncî nu avem de ce sĕ ne temem de băncile unguresci, éră bucuria lor anticipată, le va rĕmâné în mâna stângă. Sĕ traducem decî planul lor după trebuințele nóstre, căcî orî și care plan șiret 'șî are și bunătatea sa, că dă ocasiune celui cuprins, a căuta a-se scăpa din el.

Vedî bine asta vine a-se aplica acolo, unde se póte acum la moment, ér unde nu se póte, acolo sĕ lăsăm mână liberă inteligenții a-se folosi de circumstările, ce i-se par mai folositóre intereselor locale, numai cât sĕ se țină în evidență, spre a nu abusa de posițiune.

Bunătatea asociațiunilor de imprumutare comunale este, că dedau poporul la crutare. După ce se înscrie, ca membru, el trebue sĕ plătéscă în fiă-care sĕptĕmână taxa de 10 séu de câțî crucerî se fixéză, așa că după un decurs de 5 anî se trezesce cu un capital óre-care, cruțat pe nesimțite. Altă bunătate este, că numai la ast-fel de individî se acórdă credite, carî sunt tot-de-odată și membri ai băncii comunalî, din care isvorĕsce érășî alt bine pentru centrală, că ea încă este asigurată, că capitalul împrumutat este încât-va asigurat prin depunerile sĕptĕmânale. Instituțiunea este bună, căcî face pe om sĕ cruțe, dér tot de-odată și silesce pe datornic a-șî răfui datoria în decurs de 5 anî.

Așî dori, ca specialiștii noștri sĕ tracteze acéstă temă mai pe larg, căcî vom fi câștigațî pe tóte părțile. Atuncî póte că averile române, carî astădî fórte rar ajung până la a treia generațiune, 'șî vor face mai bun culcuș în casa Românului, așa că și nepoții se vor îndulci de averile moșilor, éră nu ca acum, când numai audim, că moșii ne-au fost avuțî.

Sĕ urmăm decî pe aceleașî căi și sĕ ne folosim de aceleașî mijlóce.

Sciri telegrafice.

Viena, 16 Mai (séra). Ministrul de esterne conte *Kalnoky* ierî din nou îșî *dete demisiunea*.

Viena, 17 Mai. **Majestatea Sa primì demisiunea contelui Kalnoky.**

Diarele vieneze publică demisiunea în ediții separate.

Budapesta, 17 Mai. Tóte diarele budapestane îșî esprimă îndestulirea asupra *căderei lui Kalnoky*, numai diarul *„Hazank"* e de părere, că căderea lui Kalnoky este o *mare pierdere* pentru Ungaria și pentru întrégă Europa.

Viena, 17 Mai. Foile oficiale vor publica mâne ridicarea din post a contelui *Kalnoky* și **numirea noului ministru de esterne, conte Goluchowsky, fost ambasador austriac în România.**

Autograful Majestății Sale cătră Kalnoky va fi compus în terminî fórte grațioșî, va esprima părerea de rĕu a monarchului pentru hotărîrea nestrămutată a lui Kalnoky, și tot-odată va respecta motivele, pentru carî se retrage.

Viena, 17 Mai. Banffy plécă astădî séra la Budapesta. Mâne se va ținé un consiliu ministerial. Duminecă va ținé partida liberală o conferență, în care Banffy va raporta asupra resultatului călĕtoriei sale. Lunî va urma rĕspunsul la interpelațiunea deputaților Helffy și Ugron.

Viena, 17 Mai. La prândul festiv de ierî, Majestatea Sa, accentuând distincțiunea ce 'i-s'a făcut prin conferirea toiagului de mareșal prusesc, ridicà în tonul cel mai călduros un toast în onórea rudei sale, a împĕratului *Wilhelm*. Musica intonà imnul prusian. Apoi toțî mesenii beură în onórea prințului prusesc *Albrecht* și, după o scurtă pausă, în sănĕtatea „cameradilor", adecă în sănĕtatea armatei prusescî. In fine prințul Albrecht ridicà un toast în onórea Majestății Sale.

Cu ocasiunea cercului, *Banffy* a fost distins *în mod ostentativ* din partea prințului Albrecht.

Vocî din public.

Din incidentul depărtărei iubitei mele fiice din Brașov, în numele ei esprim iubiților noștri vecinî românî: familiei d-lui profesor *Maxim* și a d-lui învĕțător *Oancea*, a tatălui de vecinî *Stinghe*, a d-nei preotese *Sfetea* și pré veneratului *cler românesc*, pentru bună-voința dovedită față cu fiica mea, cea mai adêncă mulțămită, și le dic un adio prietinesc.

Marietta Mayer.

Literatură.

Preotul ca ministru al sacramentului penitenței. *On. Redacțiune*! Permiteți-mî sĕ atrag atențiunea veneratului cler român asupra interesantului op, ce a apărut în Gherla sub titlul de mai sus, și pe care l'am vĕdut anunțat de-altmintrelea și în „Gazeta Transilvaniei". Autorul, așa se vede, din modestia, ce-l caracteriséză, adevĕratul nume nu și l'a pus, ci se subscrie *„Arghirobarbul"*. Sub acest pseudonim au mai apărut, pe cât sciu, vre-o 12 opurî prea bine cunoscute publicului român mai ales în sfera bisericéscă, ér opul mai nou, de care vorbim acum, este un tractat teoretic practic, lucrat cu multă cunoscință de causă și esperiențe din viéța practică, care pentru preoțime e fórte instructiv. E împărțit în șése capitule, desvoltate și analisate în vre-o 76 paragrafî. Merită sĕ i-se dea atențiune acestui op din partea ven. cler român, fără deosebire de confesiune, de-óre-ce e de-un cuprins universal, în conformitate cu învĕțătura și credința adevĕrată, ce o ține, învață și apĕră s. biserică, și țintesce la îndreptarea moravurilor credincioșilor, la înaintarea virtuților, moralității și religiosității, mai ales în aceste timpurî de grele ispite. Deși conține 207 pag. format mare și des tipărite, un esemplar din acest op costă numai 1 fl. și 10 cr. porto postal. A se adresa la tipografia diecesană din Gherla.

Un veteran protopop.

In tipografia „A. Mureșianu" din Brașov a apărut: **Povestirî economice** despre grădinărit, economia câmpului, vierit și pădurit, de *Ioan Georgescu*. O carte fórte folositóre pentru plugarî, scrisă în stil ușor de priceput. Cartea are 136 pag. și costă 25 cr. De vêndare la tipografia „A Mureșianu" în Brașov, și la autorul în Scorei (p. u. Also-Porumbák).

DIVERSE.

Omnibusurî pe timpul lui Ludovic XIV. Un diar frances publică estrase din epistolele dómnei Périer, sora lui Pascal, asupra omnibusurilor, ce s'au întrodus în Paris în 1662 pe timpul lui Ludovic XIV, carî însĕ pe atuncî nu erau numite astfel. Nicî nu erau trăsurî „pentru toțî", căcî soldații, pagii, servitorii și dilerii nu aveau permisiune de a se sui pe ele. Nobilii și domnii dela curte se folosiau adese-orî de aceste carĕ ieftine: chiar și ducele de Enghien umbla pe ele. Este curios, că deodată ele dispărură pentru de-a reapăré din nou după un secol și jumĕtate, la 1820 în Londra. La 1826 se introduseră în Nantes, la 1827 în Bordeaux și la 1828 în Paris. Aci la început erau diferite societățî de omnibusurî: Damesblanches, Hirondelles, Batignollaises etc., până când în fine pe timpul primului imperiu tóte omnibusurile deveniră posesiunea unei singure societățî marî de omnibusurî, care societate esistă și astădî.

Cum trăesce romancierul Tolstoi. Câte-va indiscrețiunî asupra vieței romancierului rus Leo Tolstoi: Contele Leo Nicolaevicî Tolstoi e vegetarian. El găsesce neuman lucru a ucide și a mânca animalele. In tóte diminețile se scólă la 5 césurî. Dela 5 până la 6 îșî face toaleta și ia céiul à la russe, mănâncă pâne, ouĕ și bea bere. Dela 6—12 lucréză fisicamente, adecă face ghete. — Tolstoi e cismar, — séu curăță curtea de zăpadă. La óra 1 i-se aduce prânzul, în totdéuna servit fără carne și fără pește. După masă, Tolstoi dórme douĕ óre, după care scrie trei óre. Nicî-odată nu lucréză intelectualmente mai mult. La órele 6 séra érășî mănâncă, însĕ aceleașî bucate dela prânz. Tolstoi se culcă de obiceiu la órele 8. Traiul lui, după cât se vede, e fórte regulat. Ilustrul scriitor a terminat de curênd un nou uvragiu, care va apare cel mult peste douĕ lunî, și va face probabil tot atâta sgomot, ca și ultimul sĕu roman „Sonata Kreutzer".

Rețetă în contra negustorilor. Intr'un orășel din Francia, diarul local publică următórea inserțiune: „Băcanul, care mi-a vêndut erì dece oca de zahăr, este însciințat că, décă nu-mî va trimite imediat la birourile diarului un chilo de zahăr în locul chilogramului de var, pe care l'a amestecat în zahărul ce mi l'a vêndut, îl voiu denunța publicului, publicându-i numele, semnat X. X." A doua di reclamantul primi, nu unul, ci douĕ-spre-dece kilograme de zahăr, dela 12 băcanî diferițî.

Un prinț în Siberia. Intre cele 750 persóne deportate lunile trecute în Siberia, se află și prințul Andrei Macsucoff. Istoria acestui tînĕr nefericit (prințul abia are 28 de anî) e următórea: In timpul, când bântuia cu furie colera, prințul fusese numit șeful unei comisiunî sanitare. Intr'o di dênsul a visitat o comună în care nu se luase nicî o mĕsură preventivă. Macsucoff a făcut aspre reproșurî administrației comunale, pentru negligența ei. Un țĕran a început sĕ-l înjure, sĕ-l amenințe. Prințul înfuriindu-se a tras țĕranului vre-o câte-va loviturî de baston peste cap. Țĕranul a intentat un proces prințului, care a fost condamnat de tribunalul din Cazan la 2 anî de închisóre. Macsucoff, care era căsĕtorit de curênd și își iubea fórte mult nevasta, se gândea diua și nóptea cum sĕ fugă din pușcăriă. El a și găsit un plan îndrăsneț. Cu ajutorul unei pile a tăiat gratiile dela feréstra celulei; a sărit apoi pe feréstră în curte și a luat'o spre secția unde sunt închise femeile. Aci paza nu e așa de mare. Când a ajuns însĕ în coridor, a dat de 2 paznicî, carî vorbeau împreună. Prințul, om puternic, a dat unui paznic o lovitură de pumn în cap. Paznicul a cădut amețit la pămênt. Pe celalalt paznic l'a trântit de zid. Pórta pușcăriei era deschisă. Prințul a eșit afară în ulițî. Unul dintre paznicî, venindu-șî în fire, s'a luat după prinț. Acesta a început sĕ fugă. Macsucoff, fiind lovit de un glonț în spate, a cădut la pămênt. El a fost arestat din nou. De astă dată curtea cu jurațî l'a condamnat la 17 anî de muncă silnică. Tînĕra și frumósa lui nevastă, Natalia, s'a hotărît sĕ împartă suferințele cu sĕrmanul prisonier și a plecat cu el la Siberia.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul pieţei Braşov.

Din 17 Mai 1895.

Bancnote rom.	Cump. 9.64	Vênd. 9.68
Argint român.	Cump. 9.60	Vênd. 9.65
Napoleon-d'orĭ	Cump. 9.64	Vênd. 9.68
Galbenĭ	Cump. 5.70	Vênd. 5.75
Mărcĭ germane	Cump. 59.40	Vênd. —.—
Lire turcescĭ	Cump. 10.86	Vênd. —.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.25	Vênd. 101.25
Ruble rusescĭ	Cump. 130.½	Vênd. —.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 16 Mai 1895.

Renta ung. de aur 4%	122.90
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.15
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	126.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	103.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.60
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.25
Imprum. ung. cu premii	160.35
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	149.60
Renta de hârtie austr.	101.45
Renta de argint austr.	101 45
Renta de aur austr.	123.30
Losurĭ din 1860	157.—
Acţii de ale Băncei austro ungară.	1074.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	461.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	400.10
Napoleondorĭ.	9.67
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.60
London vista	121.95
Paris vista	48.37½
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.65
Note italiene.	46.05

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1895.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Trenŭ român expr.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Tren accel.	Tren de persón.	Tren român expr.	Trenŭ de persón.
10 —	8.05	8 05	8 05	2 15	pl.	Viena . . .	sos.	3.—	1 55	1.55	7.20	6.25
8.30	2 15	1.55	5.45	9.15		Budapesta		5.45	7.25	7.—	1.50	8.10
11.31	4 23	3.56	9 27	11.12		Szolnok . .		2 29	5.23	3 50	11.44	4.43
2.—	5.55		11.53	12.55		P. Ladány . .		12.05	3.46	1.21	10.03	2.17
3.42	7.08		1 48	2.12	sos.	Oradea-mare .	pl.		2 26	11.04	8.43	11.32
3.58	7.15		2.16	2.20	pl.		sos.		2.19	10.44	8.38	11.17
4 38	7.43		3 03	2.50		Mező Telegd .			1.52	10.07	8.11	10.42
5 20	8.18		3,45	3 26		Rév			1.26	9.30	7.48	10.13
5.43			4 06			Bratca . . .				9.10		9.50
6 32	9 07		4.53	4 17		Ciucia . . .		5.40	12.47	8.31	7 08	9.19
7.16	9.37		5.32	4 50		B.-Huiedin . .		4.52	12.17	7.53	6.39	8.37
8.07			6.24			Ghârbău . .		2.55		6.53		7.37
8 34	10 37		6 59	5 55	sos.	Cluşiu . .	pl.	2.—	11.01	6 14	5.25	7.—
8.49			8 40	6.11	pl.		sos.	5.45	10 45		4.48	6.45
9.06			9.08	6.27		Apahida . .		5.18			4.23	6.27
10.14			10 40	7.27		Ghiriş . . .		3.53	9.23		3.—	5.21
10.32			11.25	7.50		Cucerdea . .		3.06	8.49		2.00	4.47
10.59			11 54			Uioara . . .		2.48			2.—	4.31
11 07			12.04			Vinţul de sus		2.40			1.51	4.24
11.31			12.34	8.17		Aiud . . .		2.11	8 23		1.23	4.03
11.48			1.—	8 33	sos.	Teiuş . . .	pl.	1.45	8.06		12.54	3.42
12 25		11.40	1 40	8.38	pl.		sos.	1.10	7.59			2.49
12.52		11.55	2.17			Creciunel . .		12.39				2.24
1.06			2.35	9 09		Blaşiu . . .		12.24	7 30			2.10
1.37			3.14			Micăsasa . .		11.48				1.38
1.52		1.—	3.34	9.42	sos.	Copşa-mică .	pl.	11.29	6 56			1.18
2.13		1.02	3 49	9.44	pl.		sos.	11.14	6 54			1.01
2.32			4.11	9.59		Mediaş . . .		10.55	6.41			12.46
3 04		1.39	4 48	10 22		Elisabetopol .		10.21	6 20			12.16
3.47		2.13	5 27	10.51		Sighişóra . .		9.42	5 53			11.39
4.09		2.28	6 10	11.12		Haşfalĕu . .		9.13	5.33			11.17
5 34		3.30	7.50	12.26		Homorod . .		7.45	4 27			10.02
6.12			8 30	12.58		Agoştonfalva .		7.03	3.53			9.22
6.41		4.16	9.03	1 15		Apaţa . . .		6.36	3.37			8.57
7.16			9 38	1 34		Feldióra . .		5.58	3 16			8.23
8.—		5.07	10.25	2.09	sos.	Braşov . . .	pl.	5.08	2.45			7.18
	11.—	5.14		2 19	pl.		sos.	7.01	2.18		10.19	7.01
	12.26	5 59		3 01		Timiş . . .		6 —	1 42		9.39	6.—
	1 11	6 29		3 31		Predeal . .		5 11	1.12		9.12	5.11
	8 30	11 25		9.30	sos.	Bucuresci . .	pl.		8.35		5.35	

Cucerdea — Oşorheiu — Regh.-săsesc.

Trenŭ mixtŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón				Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtŭ
2.25	8.10	3.11	8.59	pl.	Cucerdea . .	sos.	7.41	2.36	8.31	1.18
3 14	8.51	3.52	9.40		Ludoşŭ . . .		7.03	1.58	7.43	12.32
5.07	10.27	5.26	11.11	sos.	Oşorheiu . .	pl.	5.30	12.25	5.50	10.35
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.	5.18	9.25	5.04	10 —
7.19	12.21	7.19		sos.	Regh.-săs. . .	pl.	3.50	7.49	3.25	8:25

Ghirişŭ — Turda

trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.		trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.
7 33	11 —	4.—	10.19	Ghiriş	5.10	10.30	3.30	9.12
7.53	11.20	4-20	10.39	Turda	4.50	10.10	3.10	8.52

Copşa-mică — Sibiiu — Avrigŭ — Făgăraşŭ

trenŭ de persón	trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ				trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón	trenŭ de persón.
2.20	11.34	7.10	pl.	Copşa mică .	sos.	9.34	6.20	12.35
3.57	1.03	8.59		Ocna . . .		8.11	5.12	11.01
4.19	1.25	9.15	sos.	Sibiiu . . .	pl.	7.44	4.49	10.36
4 36	1.46		pl.		sos.	7.28		8.33
6.16	3.31			Avrig . . .		6.02		6.54
8.42	6.08		sos.	Făgăraş . .	pl.	3.28		4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
6.15	11.35	4.25	10.29	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna.	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12 20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Braşov — Zĕrneştĭ

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55	9.15	Braşov	7.36	1.29	8.31
10.28	6 36	10.35	Zĕrneştĭ.	6.06	12.05	7.20

Mureş-Ludoş — Bistriţa

4.—	9.10	4.20	Mureş-Ludoş		6.46	7.21
7 07	1.01		Ţagu-Budateliŭ . . .			4.15
9.59	4 55		Bistriţa			1.16

Arad — Timişóra

6.20	11.30	5.-	Aradŭ	10.43	3.44	10.55
7.08	12.47	6.14	Vinga	9.42	2.40	10.11
8.01	2.05	7.39	Timişóra	8.20	1.12	8.15

Careii-mari — Zelău

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	4.15	Careii-marĭ . .	9.06	7.—
10.17	9.18	Zelău . . .	4.20	3.01

Sighişóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3.22	11.08	Sighişóra . . .	9.51	5.32
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadraţĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.